

ЗАДАВА ЛИ СЕ ОЩЕ ЕДНА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЗАСТРАХОВКА

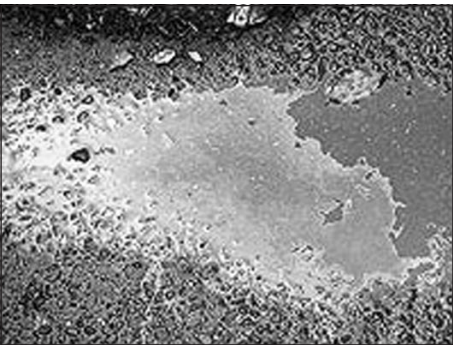
● Отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети е според принципа за устойчиво развитие

Преди няколко месеца огромно мазутно петно с висока плътност и дължина около 20 км и ширина над 300 метра навлезе в българския участък на река Дунав. И ето че, освен за зимни (каквото и да значи това в условията на необичайно топла януари в началото на 2007 г.), България за пореден път се оказва неподготвена за екологична катастрофа от по-различен тип. Не става дума само за доказателство за липса на добра координация между институциите при аварийни и бедствени ситуации - въпреки че има изградена система за ранно предупреждаване по Конвенцията за река Дунав. Не става дума и за това, че инцидентът със замърсяването на Дунав предизвика международен екологичен скандал. Нито за това, че сръбската страна призна с двудневно закъснение, че вината за замърсяването е на рафинерията на Националната компания „Нафтна индустрия Сърбия“ в град Прахово.

Важно е, че Сърбия отказа да заплати обезщетение на България и Румъния, тъй като сме нямали подписан протокол, с който се определят компенсациите в случай на трансгранични индустриални инциденти. А щетите, нанесени на България от нефтения разлив, бяха оценени на повече от 2 млн. лева от експерти на Министерството на околната среда и водите. Тези щети биха могли да бъдат значително по-малко, ако имаше реална готовност за реакция от страна на институциите.

Петролният разлив по река Дунав би могъл да нанесе непоправими щети на най-голямата защитена природна територия в българския участък на реката - Природен парк „Персина“, където са разположени три резервата, ценни растения като водните лилии, а също големи колонии чапли, тъй като тук се пресичат пътищата на прелетните птици „Via Pontica“ и „Via Aristoteles“. Вероятно последиците от това замърсяване ще имат дълготраен ефект върху флората и фауната в района, а събраните нефтопродукти по брега на реката са опасни отпадъци, чието съхранение е сериозен проблем за България.

Подобни събития, които биха могли да възникнат и на територията на нашата страна, насочват обществен интерес към по-бързото приемане на Закон за екологичната отговорност, особено като се има предвид, че съответната директива на Европейския съюз бе приета в началото на 2004 година.

Нефтенно петно

В този закон ще се регламентират ясно правата и отговорностите на институциите при възникване на аналогични ситуации. Както е известно, през септември 2006 г. Министерството на околната среда и водите подготви вариант на проект за Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети, чиито правила се въвеждат заради гореспоменатата европейска директива за екологична отговорност от 2004 г. и които трябва да се приложат и към българската индустрия. В проекта, който е само в суров вид и в момента се консултира със заинтересованите страни, е предвидено бизнесът да плаща предварително за евентуално бъдещо замърсяване. Това съобщиха неотдавна от Българската стопанска камара (БСК), чиито представители вече са изготвили експертното си становище.

Ето някои подробности относно най-съществените предложения. Операторите са длъжни да сключат в полза на МОСВ: договор за банкова гаранция или

ЗАСТРАХОВКА НА ОТГОВОРНОСТТА

за екологични щети; размерът на банковата гаранция или на застраховката се определя, както следва: за нискорискови оператори не по-малко от 50 000 лв., за среднорискови опера-

тори не по-малко от 100 000 лв. и за високорискови оператори не по-малко от 500 000 лв.

Операторите се класифицират като високо, средно и ниско рискови въз основа на оценка на потенциалния риск за причиняване на непосредствена заплаха за екологични щети или екологични щети и неговото остойнстване.

От задължението се освобождават операторите, които сключват договор за банкова гаранция или застраховка във връзка с дейностите по други закони.

Операторите, на които са издадени разрешения, разрешителни, удостоверения за регистрация и лицензи, сключват договор за банкова гаранция или застраховка в срок до 30 дни, предвиден в преходните и заключителните разпоредби (ПЗР).

Операторите, които извършват дейности, посочени в Приложение №1 към закона, с изключение на операторите, на които са издадени разрешения, разрешителни, удостоверения за регистрация и лицензи, сключват договор за банкова гаранция или застраховка в срок до 30 дни от започването на дейността след срока, предвиден в 34 от ПЗР.

Договорът за банковата гаранция или застрахователната полица се представя в МОСВ в срок до 30 дни от сключването им. Чрез банковата гаранция банката гарант се задължава при първо писмено поискване от МОСВ да преведе сумата по банковата гаранция по сметка на МОСВ или на съответната област, на чиято територия са настъпилите екологични щети. При непосредствена заплаха за екологични щети или настъпили екологични щети случаите, при които се усвоява банковата гаранция или се изплаща застрахователно обезщетение, са: а) при неплатежоспособност на оператора; б) при неизпълнение на задълженията на оператора, предвидени в този закон.

От закона ще бъдат засегнати фирми от химическата, енергийната, хранителната и добивната промишленост, животновъдни ферми и други, които могат да причинят евентуално екологични щети. Събраните средства ще се използват за отстраняване на замърсяването и на щетите, нанесени върху природата.

На 20 октомври 2006 г. в сградата на Българската стопанска камара в София се проведе обсъждане на проекта на Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети, в което взеха участие БСК, Асоциацията на индустриалния капитал в България, Българската минна камара, Браншовата камара на черната и цветната металургия, Българската асоциация по рециклиране, „Кумерио мег“ - Пирдоп, „Елаците мег“ АД, „Асарел Медет“ АД, „Хемус М“ АД, Мина „Марица изток“ АД, „Кремиковци“ АД.

Според представителите на бизне-

„Пейзаж“ от Кремиковци

са за гаранция може да се използва запорирането на имот на фирмата замърсител, защото внасянето и блокирането на парични средства в банка е най-неблагоприятно и нецелесъобразно за фирмите.

Становището на задължените оператори от национално представителните и браншовите организации е, че към Приложение №3 трябва непременно да бъдат добавени критерии за определяне на значимостта на въздействията върху почвите и водите - с оглед по прецизното дефиниране на екологичните щети, както и като ком-

по-добре формулиран механизъм за прилагане на така наречените Днеотложни превантивни мерки“. В преходните и заключителните разпоредби се говори за „превантивни мерки“ и „непосредствена заплаха от щети“, но липсват критерии, чрез които да бъде дефиниран рискът и вероятността (честотата) на появата на съответното събитие.

На работна среща в МОСВ са били поканени и представители на Асоциацията на българските застрахователи, които са били запознати с проекта. Основният въпрос към тях е

На 15 март 2005 г. министрите на околната среда на страните членки на Европейския съюз изпратиха така нареченото Зелено послание към пролетната Среща на върха, проведена на 22-23 март същата година. „Еко иновациите и еко технологиите са ключ към насърчаване на растежа в ЕС и на стратегията по заетостта“, гласи „зеленото послание“, изпратено от Съвета по околна среда преди пролетните дебати на върха отнормно Лисабонската стратегия.

Правителствените и държавни лидери от страните на ЕС тогава дискутираха предложенията за нов старт на Лисабонската програма. ЕС призна, че след първите 5 години плановете той да стане най-конкуреннтното в света общество по отношение на науката до 2010 г. са сериозно застрашени.

Министрите на околната среда насърчиха лидерите на ЕС да признаят, че политиката по околната среда допринася за растежа и осигурява работни места, а също така подобрява качеството на живота на основата на еко иновациите и еко технологиите, както и на базата на устойчивото управление на природните ресурси; че обсъжданията във връзка с околната среда трябва да бъдат съчетани с целите на Лисабонската стратегия за растеж и увеличаване на заетостта; че Съветът по околна среда трябва да заеме своето място в ръководенето на Лисабонската стратегия.

Ако не се предприемат необходимите мерки за справяне с предизвикателствата, свързани с околната среда, това може да нанесе тежки икономически и социални щети, алармира Съветът по околна среда.

патентни органи да бъдат включени само МОСВ и РИОСВ, а не други държавни органи без необходимата компетентия.

Според експертите следва да бъдат дефинирани ясно случаите, при които се налага провеждането на специални анализи и експертизи за определяне на оздравителните и коригиращите мерки, а също и да се

бил какъв принцип е най-добре да се приложи - задължително или доброволно застраховане на предприятията от гореспоменатите сфери.

Представителите на бизнеса предлагат да се предвиди възможност за откриване на

МЕЖДУНАРОДНА (КОЛЕКТИВНА) ЗАСТРАХОВКА

Те настояват да се разпишат и конкретни критерии (или принципи) за оценка на риска, за заплаха за екологична щета, като например: наличие на предишни нарушения - висок рисков фактор; неизпълнение на дадени предписания; местоположение на потенциалния източник на замърсяване и т.н.

Тези критерии ще послужат за ясно и недвусмислено определяне на понятието Дзаплаха за екологични щети“. Както е отбелязано по-горе, определението за „непосредствена заплаха за екологични щети“ съдържа голяма доза субективизъм, което е недопустимо с оглед предвидената административна отговорност, съответно свързаната вероятност при установяване на конкретната отговорност.

От БСК предлагат следната дефиниция: „непосредствена заплаха за екологични щети“ означава оценена с оглед критериите за оценка на риска достатъчна вероятност за възникване на екологични щети в бъдеще, която да е в пряка причинно-следствена връзка от човешко поведение или човешки фактор“.

Планини от боклуци

регламентира приемането на наредба за определяне на приложимите методи, указания за оценка на екологичните щети и на риска, както и списък на основните оздравителни мерки.

От БСК предлагат и да се предвиди възможност за достъп до Дбазите данни“ от информация, която да послужи на оператора за определяне наличието на заплаха за екологична щета, както и за освобождаването му от отговорност в определени случаи.

Представителите на бизнеса искат